

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Inpassingsplan Oostvaarders- Wold

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

27 mei 2010 / rapportnummer 2405-29

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

De provincie Flevoland stelt een provinciaal inpassingsplan op voor het OostvaardersWold. Het OostvaardersWold, met een omvang van ongeveer 2.000 ha, moet een robuuste ecologische verbindingzone vormen tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold, als onderdeel van de toekomstige ecologische verbinding Oostvaardersplassen-Veluwe-Duitsland. De hoofddoelstelling heeft betrekking op het realiseren van een functionele verbinding voor de doelsoort het edelhert en heeft als randvoorwaarden het duurzaam inrichten van het watersysteem en 85% van het gebied beleefbaar maken voor recreatie.

In het Omgevingplan Flevoland 2006 is de locatie voor de groenblauwe zone OostvaardersWold vastgelegd. Ten behoeve van de locatiekeuze is in 2006 een strategische milieubeoordeling opgesteld. In de Structuurvisie OostvaardersWold (2009) is de inrichting van het gebied vastgelegd. Voor de besluitvorming over de inrichting is de procedure voor milieueffectrapportage (plan-m.e.r.-procedure) doorlopen.

In het nu op te stellen inpassingsplan wordt de nadere inrichting vastgelegd. Ten behoeve van de vaststelling van het inpassingsplan wordt de besluit-m.e.r.-procedure doorlopen. Gedeputeerde Staten van Flevoland is in deze procedure de initiatiefnemer, Provinciale Staten van Flevoland is het bevoegd gezag.¹

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een toetsing aan doelbereik ten aanzien van natuur en water;
- een beschrijving van de gevolgen van de realisatie van het OostvaardersWold voor het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen;
- een beschrijving van de gevolgen voor de waterkwaliteit binnen en buiten het OostvaardersWold en van mogelijke maatregelen indien na realisatie blijkt dat de waterkwaliteit onvoldoende is;
- een zelfstandig leesbare samenvatting die een goede afspiegeling is van de inhoud van het MER.

In het volgende hoofdstuk geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen. De Commissie bouwt eveneens voort op haar eerdere toetsingsadvies over het planMER (27 april 2009, rapportnummer 2040-83) en de daarin gegeven aanbevelingen voor het vervolgproces.²

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder adviezen. In bijlage 2 is een overzicht van de zienswijzen en adviezen opgenomen.

² Zoals in de startnotitie voor het besluitMER is aangegeven maakt de Landbouw Effect Rapportage integraal onderdeel uit van het planMER.

2. DOEL, BELEID EN BESLUITEN

2.1 Doelstellingen

De hoofddoelstelling van het voornemen is de realisatie van een robuuste ecologische verbinding met als doelsoort het edelhert. Ook zijn er ten aanzien van water, natuur en recreatie overige projectdoelstellingen, alsmede doelstellingen vanuit andere projecten.

Maak in het MER inzichtelijk in hoeverre het voornemen voldoet aan de hoofddoelstelling en de nevendoelestellingen. Ga bij de natuur in op de wenselijkheid van procesnatuur dan wel beheernatuur, inclusief eventuele randvoorwaarden daarbij.

Een duurzame inrichting van het watersysteem binnen het OostvaardersWold is (naast 85% beleefbaar zijn voor recreanten) als randvoorwaarde gesteld voor het voornemen. Een bijdrage aan de waterberging van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland is een van de projectdoelstellingen. In het planMER werd nog uitgegaan van een extra³ bergingscapaciteit voor het gebied ten zuiden van de Hoge Vaart. Tijdens de fase van inspraak en advies op het planMER bracht het Waterschap Zuiderzeeland naar voren dat deze extra bergingsopgave niet per se nodig is voor het (mede) oplossen van de toekomstige waterbergingsopgave in Zuidoost Flevoland. Ook zonder extra bergingsopgave zou een duurzaam watersysteem gerealiseerd kunnen worden.

Geef in het MER aan of en hoe de waterbergingsdoelstelling voor het OostvaardersWold is gewijzigd, hoe de nieuwe waterkwaliteits- en kwantiteitsopgave luidt in relatie tot de eigen (natuur)doelen en welke gevolgen dit heeft voor het voornemen.

2.2 Beleid en besluiten

Beschrijf in het MER kort het relevante nationale, provinciale, regionale en lokale beleid en de relevante wet- en regelgeving. Geef aan welke concrete (programma)eisen en randvoorwaarden hieruit voortkomen voor het voornemen. Ga ook in op de bijdrage van het voornemen aan het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)⁴ en aan de mitigatie- of compensatieopgaven vanuit andere plannen of projecten.

In de startnotitie is een kort overzicht opgenomen van de planontwikkeling tot nu toe. Geef in het MER aan welke keuzes in de voorgaande planontwikkeling hebben geleid tot het voornemen zoals in de startnotitie beschreven.

Geef in het MER aan welke besluiten er ten behoeve van de vaststelling van het provinciaal inpassingsplan nog genomen moeten worden en door wie. Denk bijvoorbeeld aan:

- ontheffing ingevolge de Flora- en Faunawet;
- vergunning ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998;
- vergunning ingevolge de Waterwet.

³ Het gaat om de extra berging, bovenop de eigen bergingsopgave van het Oostvaarderswold.

⁴ In de zienswijzen (nrs. 2, 4, 9, 12, 14 en 18) wordt aandacht gevraagd voor de begrenzing van de EHS.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

De voorgenomen activiteit betreft een robuuste ecologische verbindingzone tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold met een omvang van ongeveer 2.000 ha.

3.1 Beschrijving van het voornemen

In de startnotitie wordt voor een beschrijving van het voornemen verwezen naar de eerder vastgestelde structuurvisie. Vervolgens wordt ingegaan op de wijzigingen ten opzichte van de structuurvisie. Neem in het MER een zelfstandig leesbare beschrijving op van het voornemen, ondersteund door duidelijk kaartmateriaal.

3.2 Alternatieven en varianten

In het planMER bij de structuurvisie zijn reeds verschillende alternatieven voor het OostvaardersWold behandeld. In het besluitMER zal één alternatief worden beschreven en op milieueffecten worden onderzocht. Dit alternatief of voornemen vormt naar verwachting tevens het meest milieuvriendelijk alternatief, daar het milieubelang in het reeds doorlopen planproces al optimaal in het ontwerp is ingebracht.

Na vaststelling van de structuurvisie zijn verschillende varianten voor de infrastructuur op bereikbaarheid en milieueffecten onderzocht. Provinciale Staten heeft reeds besloten over welke varianten zullen worden gerealiseerd. In het MER zullen alle onderzochte varianten worden beoordeeld, als onderbouwing van dit al genomen besluit.

De Commissie onderschrijft de aanpak ten aanzien van het alternatief of voornemen en de varianten.

4. BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit bestaat voornamelijk uit aanpassingen en ingrepen in het watersysteem en in de bodem ten behoeve van natuurontwikkeling in het plangebied. De startnotie geeft aan, dat het voornemen en de varianten zullen worden getoetst aan doelbereik.

Beschrijf daarnaast de gevolgen voor milieu (en natuur) binnen en vooral ook buiten het plangebied die geen deel uitmaken van de doelstelling. Hanteer de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten die niet tot de doelstelling behoren.

4.2 Natuur

Gebiedsbescherming

Door externe werking kan het voornemen positieve of negatieve gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen. Denk bijvoorbeeld aan de foerageerfunctie van het OostvaardersWold voor kiekendieven en ganzen

die in de Oostvaardersplassen broeden respectievelijk slapen).⁵ Geef de begrenzing van de Oostvaardersplassen en andere relevante Natura 2000-gebieden duidelijk aan op kaart en beschrijf voor zover voor dit voornemen relevant:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitattypen, inclusief eventuele verbeterdoelstellingen;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Geef aan in hoeverre het voornemen (in de aanlegfase of de eindfase) gevolgen kan hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van de Oostvaardersplassen en andere Natura 2000-gebieden. Betrek daarbij zo nodig ook de mogelijke gevolgen van andere ruimtelijke plannen in de nabijheid van OostvaardersWold.

Houd bij de gevolgen voor de Oostvaardersplassen rekening met het concept-beheerplan, bijvoorbeeld met betrekking tot ontsnippering van leefgebied. Ga in op de kansen die het OostvaardersWold door vergroting van draagkracht biedt voor soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied. Ga, ook gelet op de relatief lang doorlooptijd van de aanleg, in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten⁶. Bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden. Geef, indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Water

Breng in beeld wat de waterkwaliteitsdoelen zijn (Kaderrichtlijn Water) en wat de sleutelfactoren zijn voor een goede waterkwaliteit binnen en buiten het OostvaardersWold.⁷

Beschrijf de huidige situatie ten aanzien van waterkwaliteit. Breng in beeld wat de effecten zijn van het voornemen op de waterkwaliteit binnen het OostvaardersWold (toetsing op doelbereik) en buiten het OostvaardersWold. Breng de effecten zo mogelijk kwantitatief in beeld. Geef aan, indien negatieve effecten binnen of buiten het plangebied te verwachten zijn, hoe deze effecten geminimaliseerd kunnen worden.

De effecten van het voornemen op de waterkwaliteit zijn niet met absolute zekerheid te voorspellen. Monitoring na realisatie is daarom van belang. Geef in het MER aan welke inrichting- of beheermaatregelen zouden kunnen worden getroffen indien uit monitoring blijkt dat na realisatie de waterkwaliteit - op termijn - niet aan de beoogde doelen binnen en buiten het OostvaardersWold voldoet.

⁵ Ten aanzien van de beoordeling van de gevolgen voor overwinterende ganzen die het plangebied gebruiken als foerageergebied, adviseert de Commissie om de informatie hierover in het eerdere plan-MER en de aanvulling te actualiseren.

⁶ Houd er rekening mee dat voor een kansrijke ontheffingsaanvraag globale informatie over de aanwezigheid van zwaar beschermde soorten als Rugstreeppad niet zal volstaan.

⁷ Zie ook zienswijze nr. 29.

Bij realisatie van het OostvaardersWold wijzigen naar verwachting de indeling en de begrenzing van de huidige oppervlaktewaterlichamen (Kaderrichtlijn Water), alsook de bijbehorende waterkwaliteitsdoelen. Geef deze wijzigingen in het MER aan.⁸ Sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij het Besluit kwaliteitseisen monitoring water (Bkmw).

5. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie', 'samenvatting van het MER' en 'evaluatieprogramma' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften en wat hierover in de startnotitie reeds is aangegeven.

⁸ Zie ook zienswijze nr. 29.

BIJLAGE 1: Projectgegevens richtlijnenfase besluit-m.e.r.

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van Flevoland

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van Flevoland

Besluit: provinciaal inpassingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09.0

Activiteit: Het OostvaardersWold, met een omvang van ongeveer 2.000 ha, moet een robuuste ecologische verbindingszone vormen tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold, als onderdeel van de toekomstige ecologische verbinding Oostvaardersplassen-Veluwe-Duitsland. De hoofddoelstelling heeft betrekking op het realiseren van een functionele verbinding voor de doelsoort het edelhert en heeft als randvoorwaarden het duurzaam inrichten van het watersysteem en 85% van het gebied beleefbaar maken voor recreatie.

Bijzonderheden: In het Omgevingplan Flevoland 2006 is de locatie voor de groenblauwe zone OostvaardersWold vastgelegd. Ten behoeve van de locatiekeuze is in 2006 een strategische milieubeoordeling opgesteld. In de Structuurvisie OostvaardersWold (2009) is de inrichting van het gebied vastgelegd. Voor de besluitvorming over de inrichting is de procedure voor milieueffectrapportage (plan-m.e.r.-procedure) doorlopen. In het nu op te stellen inpassingsplan wordt de nadere inrichting vastgelegd.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Flevopost van: 31 maart 2010

ter inzage legging startnotitie: 1 april tot en met 12 mei 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 29 maart 2010

richtlijnenadvies uitgebracht: 27 mei 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. L.C. Dekker (werkgroepsecretaris)

ir. W.H.A.M. Keijsers

drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

ing. R.L. Vogel

drs. H.A.T.M. van Wezel

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie en relevante omstandigheden legt de Commissie in de meeste gevallen een locatiebezoek af. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

De Commissie bouwt in dit richtlijnenadvies voort op de startnotitie en eveneens op haar eerdere toetsingsadvies over het planMER (27 april 2009, rapportnummer 2040-83) en de daarin gegeven aanbevelingen voor het vervolgproces.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startnotitie BesluitMER Project OostvaarderWold (maart 2010);
- Uitgangspuntennotitie provinciaal inpassingsplan Project OostvaardersWold (maart 2010).

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. De Alliantie, Gebiedsontwikkeling Zeewolde BV, Amersfoort
2. Familie Van Beusichem, via Reiziger AMB advocatuur, Almere
3. Familie Broeren, via Achmea rechtsbijstand, Tilburg
4. G.J.M. van Dongen, via Lingeman Ritsema, Zeewolde
5. M.E. Geling, Zeewolde
6. gemeente Harderwijk, Harderwijk
7. P. Hellinga, via Langhout & Wiarda juristen, Oranjewoud
8. Maatschap Overbeek, via Benthem & Gratama advocaten, Zwolle
9. P. Bossema, via Lingeman Ritsema, Zeewolde
10. De Wolff Nederland Windenergie (WNW), Heerenveen
11. Maatschap Kamer, Almere
12. E.G. Koops, via Lingeman Ritsema, Zeewolde
13. A. v.d. Knijff Landbouwonderneming, Zeewole
14. LTO Noord, Zwolle
15. J.P. Meyer, via Driehoek Advocaten, Zwolle
16. Natuur en Milieu Flevoland, Lelystad
17. 11 Agrariërs grenzen aan noordoostzijde plangebied, via advocatenkantoor LBP, Nieuwegein
18. Familie Potters-Dekker, via Lingeman Ritsema, Zeewolde
19. ProRail, Utrecht
20. A. van Ramshorst en E. Borren, via H.E. Winkelman juridisch adviesbureau, Rosmalen
21. Raedthuys, Enschede
22. Rijkswaterstaat IJsselmeergebied, Lelystad
23. Tennet, Arnhem
24. P.A.M. Vingerhoets, via Driehoek advocaten, Zwolle
25. J.J.P.M. Voeten, via H.E. Winkelman juridisch adviesbureau
26. Ministerie VROM, Haarlem
27. J.P.A.M. Vromans, via Driehoek advocaten, Zwolle
28. Gemeente Zeewolde, Zeewolde
29. Waterschap Zuiderzeeland, Lelystad

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Inpassingsplan Oostvaarderswold

Het OostvaardersWold, met een omvang van ongeveer 2.000 ha, moet een robuuste ecologische verbindingszone vormen tussen de Oostvaardersplassen en het Horsterwold, als onderdeel van de toekomstige ecologische verbinding Oostvaardersplassen-Veluwe-Duitsland. Ten behoeve van de besluitvorming over het provinciaal inpassingsplan wordt de procedure voor (besluit) milieueffectrapportage doorlopen.

ISBN: 978-90-421-3051-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

